

SOCIAL MENTALITY AND RESEARCHER THINKERS JOURNAL

Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed

ISSN: 2630-631X

Social Sciences Indexed

www.smartofjournal.com / editorsmartjournal@gmail.com

December 2018

Article Arrival Date: 13.11.2018 Published Date:18.12.2018 Vol 4 / Issue 14 / pp:1082-1092

YENİ HAYAT BİLGİSİ DERSİ 1. SINIF ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINA İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

CLASSROOM TEACHERS' VIEWS ON THE IMPLEMENTATION OF NEW CURRICULUM OF LIFE
SCIENCE LESSON IN FIRST GRADE OF PRIMARY SCHOOLS.

Dr. Öğretim Üyesi Halük ÜNSAL

Gazi Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, unsalh@gazi.edu.tr, Ankara/Türkiye

ÖZET

Eğitim sistemi hızlı bir değişim ve gelişim göstermektedir. Günümüzde küresel anlamda eğitim sürecini birçok faktör etkilemektedir. Ekonomiden sosyal bilimlerdeki gelişmeler, sanayiden teknolojiadaki değişimler bireyi, öğrenciyi ve öğretmenleri etkilemektedir. Dolayısıyla da bu durum öğretimin en önemli unsurlarından birisi olan öğretim programlarının gelişimini de zorunlu hale getirmektedir.

Eğitim sistemimizde 2017-2018 eğitim öğretim yılından başlayarak ilkökul 1. sınıf öğretim programları, ortaokul 5. sınıf öğretim programları ve ortaöğretim 9. sınıf öğretim programları aynı anda geliştirilmiş ve uygulanmaya başlamıştır.

Bu araştırmanın amacı 2017-2018 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan yeni ilkökul hayat bilgisi dersi 1. sınıf öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Bu çalışma nitel araştırma türündedir. Burada görüşme yöntemiyle az sayıda sınıf öğretmenleriyle görüşme yapılarak derinlemesine ve detaylı bir şekilde bilgi toplanmıştır. Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma Ankara'da iki devlet ilkokulu 1. sınıfta görev yapan 8 sınıf öğretmeniyle yapılmıştır. Araştırmada görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmeler araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile gerçekleştirilmiştir. Burada içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. İlkokul hayat bilgisi dersi 1. sınıf öğretim programının incelenmesinde; karşılaştırma, temel dayanak, kazanımlar, içerik/ders kitabı, öğrenme öğretme süreci, değerlendirme ve sonuç ana kategorileri oluşturulmuştur. Araştırma sonunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre öğretim programının öncekiyle (2015) benzer olduğu, kazanımların uygun ve yeterli, içerikte konu-kazanım ilişkisinin yeterli olduğu, öğrenme öğretme sürecinde sınıf içi iletişimin ve etkileşimin sağlandığı, sağlıklı bir değerlendirmenin yapıldığı bulunmuştur. Öğretim programının olumlu yönü olarak, günlük yaşam becerileriyle uyumlu olduğu; olumsuz yönü olarak ise ders ve etkinlik için sürenin yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada sınıf öğretmenleri, ders ve etkinlik sürelerinin artırılmasını ve Atatürkçülük konularının konularla ilişkilendirilmesini önermiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Hayat Bilgisi Öğretim Programı, 1. Sınıf Hayat Bilgisi, Program Değerlendirme, Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri.

ABSTRACT

The education system shows a rapid change and development. Many factors influence the today's education process in a global sense. Developments in the social sciences from the economy, changes in technology from industry affect the individuals, the students and the teachers. Therefore, the development of the curriculum, which is one of the most important elements of education, is also becomes compulsory.

Starting from the 2017-2018 academic year, primary school 1st grade curriculum, elementary school 5th grade curriculum and 9th grade secondary education programs have been developed and started to be implemented at the same time.

The aim of this study is to reveal the opinions of teachers about the new curriculum of life science lesson at 1st grade in 2017-2018 academic year. This study is a qualitative research type. In this study, interview with a small number of class teachers was conducted in depth and detailed information was collected. In this research, appropriate sampling techniques were utilized from purposeful sampling methods. The research was carried out with 8 class teachers teaching at the first class of two state primary schools in Ankara. The interview technique was used in the research. The interviews were conducted with the semi-structured interview form developed by the researcher. Content analysis technique was used. In the examination of the curriculum of life science lesson at 1st grade in primary school; The main categories are formed as comparison, basics, gains, content / textbook, teaching-learning process, evaluation and conclusion.

At the end of the study, it was found that according to the opinions of the classroom teachers, the curriculum was similar to the previous one (2015); acquisitions are enough and eligible, subjects-acquisition relation is enough in content, interaction and communication was enough in teaching and learning process and assesment was done appropriate way. As a positive aspect of the curriculum, it is compatible with daily life skills; As for the negative aspect, it was found out that the time for the lesson and the activities was insufficient. In this study, primary school teachers suggested increasing the duration of lessons and activities and associating the subjects with Kemalism with subjects.

Key Words: New curriculum of life science lesson, 1st grade life science, evaluation of curriculum, views of primary school teachers.

1. GİRİŞ

Eğitim, bireyin kendisiyle ve çevresiyle olan yaşantıları sonucunda istenilen ve kasıtlı davranış değiştirme süreci olarak tanımlanmakta ve oldukça dinamik bir süreç olarak kabul edilmektedir. Eğitim sürecinin temel unsurlarını, eğitim programı/öğretim programı, öğretmen ve öğrenci oluşturmaktadır. Bunların yanında eğitim yöneticileri, veliler, diğer personel (rehberlik, uzmanlar vs.) de dolaylı yoldan bu süreci etkilemektedir. Bu süreçte eğitimde dönüşüm ihtiyacı doğmaktadır. Özden (1998)'e göre dönüşüm, mevcut değerlerin geçerliğini kaybettiğinde, istenilen sonuca varılamadığında zorunludur.

Eğitim programı, bir öğrenci için okul içi ve dışında planlanmış öğretim etkinlikleri ve öğrenme yaşantılarının bütünü; öğretim programı ise bir öğrenciye kazandırılması planlanan bir dersin öğretim etkinliklerini kapsayan yaşantılar düzeni olarak açıklanmaktadır. Eğitim programları ve eğitimin amaçları, sosyal, siyasal ve insanların değişmesi oranında geliştirilmelidir (Demirel, 2011). Buna bağlı olarak eğitim programları ve dolayısıyla da öğrenme amaç ve kazanımlarının toplumun, konu alanının ve bireyin değişmesi oranında dönüşmesi gereklidir. Cumhuriyet döneminin ilk yıllarından (1924 ve 1936) başlayarak hazırlanan ve günümüze kadar (2015 ve 2017) devam eden süreçte program geliştirme çalışmaları devam etmektedir. Eğitimin kalitesi, uygulanan eğitim programlarının niteliğiyle özdeşlik göstermektedir. Yani kaliteli bir eğitim, kaliteli bir eğitim programlarıyla gerçekleştirilebilir (Yüksel ve Sağlam, 2012).

Günümüz eğitim sistemi içerisinde öğretim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması önemlidir. Çünkü eğitim sürecinin bütün unsurlarını direkt veya dolaylı olarak etkilemekte ve değiştirmektedir. Bu kapsamda 2017-2018 eğitim öğretim yılından itibaren 1. Sınıf, 5. Sınıf ve 9. Sınıf derslerine ait bütün öğretim programları geliştirilmiş ve diğer sınıflardaki bütün derslerde kademeli olarak geliştirilerek uygulanmaya başlamıştır. Bu geliştirme ve değiştirme süreci dinamiktir ve sürekli devam edecektir.

Hayat bilgisi dersi ve öğretim programı ilköğretim düzeyinde diğer derslerin merkezinde olan bir ders özelliğindedir. Hayat bilgisi dersi bu nedenle önemli ve diğer dersleri doğrudan etkileyecek bir yapıdadır. Hayat bilgisi dersi, yaşamın içinde olan, günlük becerilerin kullanılmasını gerektiren, çevreye uyumu ve etkileşimi sağlayan, öğrencinin temel yaşam bilgi, beceri ve duygularını kapsayan bir özellik göstermektedir.

Yeni hayat bilgisi dersi öğretim programının genel ve dikkat çeken özellikleri şöyle sıralanmıştır: (MEB, 2018).

1. Eğitim sisteminin temel amacı, değerler ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlarla donanmış bireyler yetiştirmek olarak açıklanmıştır. Değerler ve yetkinlikler; davranışlar arasında bütünlüğü sağlama ve ufuk açma görevine sahiptir. Değerler, toplumun milli ve manevi kaynaklarından günümüze kadar gelen ve geleceğe aktarılacak öz mirasımız; yetkinlikler ise, bu mirasın hayata ve insanlığa yararlı olmasını sağlayan beceriler bütünü olarak ifade edilmiştir.
2. Ayrıca yeni öğretim programlarında önemli bir “kök değer” kavramı yer almıştır. “*Kök değerler: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.*” (MEB, 2018, 4). vurgusu yapılmıştır.
3. Yeni hayat bilgisi öğretim programının özel amaçları; kendini ve yaşadığı çevreyi tanıma, aile ve toplumun temel değerlerine sahip olma, milli, manevi ve insani değerleri yaşantısal hale

getirme, kişisel bakım becerileri geliştirme, sağlıklı ve güvenli yaşam sürme bilinci edinme, öğrenmeyi öğrenme becerisi kazanma vs. şeklindedir.

4. Yeni hayat bilgisi öğretim programında yere alan temel yaşam becerileri ise; “*araştırma, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma, değişim ve sürekliliği algulama, dengeli beslenme, doğayı koruma, girişimcilik, gözlem, iletişim, işbirliği, karar verme, kariyer bilinci geliştirme, kaynakların kullanımı, öz yönetim, sağlığını koruma, sorun çözme, sosyal katılım, zaman yönetimi, kendini koruma, kendini tanıma, kişisel bakım, kurallara uyma, mekânı algulama, millî ve kültürel değerleri tanıma*” (MEB, 2018, 8). olarak belirtilmiştir.
5. Hayat bilgisi 1. sınıf öğretim programıyla öğrencilerden; “*okulu ve okulun işleyişini tanıma, okul kurallarına uyma, okulda ve evde başkalarıyla iletişim kurma, kişisel bakım ve temizliğine dikkat etme, sağlığını korumak için alınması gereken önlemleri fark etme, okulda, evde ve yolculukta güvenlik kurallarına uyma; ülkesinin genel özelliklerini tanıma, Atatürk’ün hayatı, millî ve dinî bayramlar, yakın çevrede bulunan bitki ve hayvanlar, mevsimler ve özellikleri ile geri dönüşüm gibi konular hakkında bilgi, beceri ve değer sahibi olmaları beklenmektedir.*” (MEB, 2018, 12). şeklinde açıkça ifade edilmiştir.
6. Hayat bilgisi dersi öğretim programında 1. sınıf üniteleri; okulumuzda hayat, evimizde hayat, sağlıklı hayat, güvenli hayat, ülkemizde hayat, doğada hayat şeklinde 6 ünite ve 53 kazanım olarak düzenlenmiştir.

Program tasarım ilkelerine göre geliştirilen öğretim programı esas olarak uygulanarak işlerlik kazanmaktadır. Program geliştirme ve değerlendirme faaliyetinin merkezini geliştirilen öğretim tasarımı oluşturmakla birlikte programın uygulanması dikkate alınmazsa doğru ve gerçekçi bir değerlendirme yapmak mümkün olmaz (Erden, 1995). Geliştirilen öğretim programının asıl uygulayıcıları öğretmenlerdir. Program geliştirilme sürecinde göz önünde bulundurulamayan bazı faktörlerin veya bazı çalışmaların eksikliği nedeniyle hazırlanan öğretim programının mutlaka uygulanması sürecini incelemek ve bilgi toplamak gerekir. Buna dayalı olarak geliştirilen ve uygulanmaya başlanan öğretim programının etkililiğinde söz edilebilir. Posner (1995) ‘a göre bir öğretim programının değerlendirmesini yapmak onun niteliğini belirlemek için gereklidir.

Bu bağlamda yeni hayat bilgisi 1. Sınıf öğretim programıyla ilgili olarak değerlendirme yapmak önemlidir. Bu öğretim programı hakkında bilgi toplamak ve çeşitli boyuttan ölçütlerle karşılaştırıp yorumlamak ve program etkililiğiyle ilgili karar vermeye çalışmak yararlı olacaktır.

Hayat bilgisi dersiyle ilgili literatür taraması sonucunda hayat bilgisi öğretim programı kazanımlarının öz düzenleme becerileri (Sıcak ve Eker, 2016), öğretim programlarının analizi (hayat bilgisi örneği) (Gözütok ve Bıkmaz, 2014), birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi dersi öğretim programına yönelik görüşleri (Kazu ve Aslan, 2012), hayat bilgisi ders kitaplarına ilişkin öğretmen görüşleri (Güven, 2010), yenilenen ilköğretim programlarının uygulanmasına ilişkin sorunlar (Adıgüzel, 2009), sınıf öğretmenlerinin yeni ilköğretim ders programlarının uygulanmasına ilişkin görüşleri (Güven, 2008), hayat bilgisi dersi programlarına (1998-2005) ilişkin öğretmen görüşleri (Ocak ve Gündüz, 2006) çalışmalarının yapıldığı görülmektedir. Ancak yeni hayat bilgisi dersi öğretim programıyla ilgili araştırmalara rastlanamamıştır.

Bu araştırma ile yeni hayat bilgisi dersi 1. sınıf öğretim programının uygulanmasına ilişkin durum açıklanmaya çalışılmıştır. Bu durumun belirlenmesiyle 1. Sınıf öğretmenlerinin uygulamalarının ve öğrenme sürecinin farkına varılmasında ve uygulamadaki sorunların tartışılıp çözümlerinin üretilmesinde yararlı olacağı umulmaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlayan yeni hayat bilgisi dersi 1. sınıf öğretim programının uygulanmasına ilişkin öğretmenlerin görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır;

1. Sınıf öğretmenlerinin yeni hayat bilgisi dersi 1. sınıf öğretim programının önceki öğretim programıyla karşılaştırılmasına ilişkin görüşleri nasıldır?
2. Sınıf öğretmenlerinin yeni hayat bilgisi dersi 1. sınıf öğretim programının dayandığı temel felsefeye ilişkin görüşleri nasıldır?
3. Sınıf öğretmenlerinin yeni hayat bilgisi dersi 1. sınıf öğretim programının kazanımlarına ilişkin görüşleri nasıldır?
4. Sınıf öğretmenlerinin yeni hayat bilgisi dersi 1. sınıf öğretim programının içeriğine ilişkin görüşleri nasıldır?
5. Sınıf öğretmenlerinin yeni hayat bilgisi dersi 1. sınıf öğretim programının öğrenme öğretme sürecine ilişkin görüşleri nasıldır?
6. Sınıf öğretmenlerinin yeni hayat bilgisi dersi 1. sınıf öğretim programının değerlendirme sürecine ilişkin görüşleri nasıldır?
7. Sınıf öğretmenlerinin yeni hayat bilgisi dersi 1. sınıf öğretim programının geneline (sonucuna) ilişkin görüş ve önerileri nasıldır?

3. YÖNTEM

Bu araştırma nitel araştırma türündedir. Nitel araştırma, “algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimdeki araştırma” olarak açıklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 1999, s.19). Burada görüşme yöntemiyle az sayıda sınıf öğretmenleriyle görüşme yapılarak derinlemesine ve detaylı bir şekilde bilgi toplanmıştır.

Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme tekniği kullanılmıştır. Uygun örnekleme tekniği, en ulaşılabilir ve en fazla tasarruf sağlayacak bir örneklem üzerinde çalışma olarak tanımlanmıştır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009). Araştırma Ankara’daki iki devlet ilkokulunda görevli 1. sınıf öğretmenleriyle yapılmıştır. İstekli ve gönüllülük esas alınarak 8 sınıf öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlerin isimleri gizli tutularak kodlanmış ve sadece görev yaptığı okulu, cinsiyeti, kıdemi, mezuniyeti ve sınıf mevcudu verilmiştir. İlkokullar A ve B olarak kodlanmıştır. A ilkokulundan 5 kadın, bir erkek olmak üzere 6 sınıf öğretmeni, B ilkokulundan ise 2 kadın sınıf öğretmeni araştırmaya katılmıştır. Sınıf öğretmenlerin kıdemleri 20-31 yıl arasındadır. Okullardaki sınıf mevcudu 22-30 öğrenci arasındadır. Okulların birisinde öğrenci sayısı 800-850 arasındaki iken diğerinde 400-450 civarındadır. Okulların birisinde öğretmen sayısı ise 40 iken diğerinde 25-30 arasındadır. Bu devlet okullarından birisi bölge olarak orta veya üst sosyo-ekonomik düzeyde bulunurken, diğeri alt veya orta sosyo-ekonomik düzeydedir. Araştırmaya katılan okullar farklı bölgelerde bulunduğundan tipik olarak farklı özellikler göstermekte olduğu söylenebilir.

3.1. Veri toplama aracı ve süreci

Araştırmada görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmeler araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile gerçekleştirilmiştir. Bu formun geliştirilmesinde literatürden, yeni hayat bilgisi öğretim programından ve sınıf öğretmenleriyle görüşmelerden yararlanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu, on bir görüşme sorusundan ve bazı sondalardan oluşturulmuş daha sonra iki alan, bir ölçme-değerlendirme uzmanının görüşü alınarak ve gerekli düzeltmeler yapılarak yedi görüşme sorusuna ve sondalara göre son şekli verilmiştir. Görüşme formunun güvenilirliği Miles & Huberman (1994)’ın; “Güvenirlilik= $\frac{\text{uzlaşma sayısı}}{\text{uzlaşma} + \text{uzlaşmama sayısı}}$ ” formülü kullanılmıştır (Akt: Tavşancıl ve Aslan, 2001, 81): Buna göre güvenirlilik %88 olarak bulunmuştur. Veri toplama aracı olan görüşme formunun güvenilir olduğu söylenebilir.

Görüşmeler, öğretmenlerin dönem sonu seminer çalışması olduğu için iki sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmiş, altı sınıf öğretmeni ise görüşme formunu yazılı olarak doldurarak teslim etmiştir.

Görüşme için gönüllü sınıf öğretmenleriyle iletişime geçilerek izin ve görüşme randevusu alınmıştır. Görüşmeler uygun görülen zamanda akıllı telefonla ses kaydı yapılarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmenin samimi ve rahat bir şekilde yapılabilmesi için her türlü kolaylık ve serbestlik oluşturulmaya çalışılmıştır. Ayrıca araştırmanın geçerliğinin artırılması için görüşme süresi uzun tutulmaya gayret edilmiştir. Görüşme yaklaşık 15-25 dakika arasında gerçekleşmiştir. Aşağıda görüşmedeki kodlama ve diğer bilgiler sunulmuştur.

Kod	Cinsiyet	Kıdem	Okul	Mezuniyet	Sınıf Mevcudu
Ö1	K	20	A İlkokulu	Eğitim Fakültesi	29
Ö2	K	21	A İlkokulu	Eğitim Fakültesi	28
Ö3	K	31	A İlkokulu	Eğitim Fakültesi	22
Ö4	K	32	A İlkokulu	Eğitim Fakültesi	30
Ö5	K	29	A İlkokulu	Eğitim Fakültesi	22
Ö6	E	30	A İlkokulu	Eğitim Fakültesi	30
Ö7	K	4	A İlkokulu	Eğitim Fakültesi	25
Ö8	K	21	A İlkokulu	İİBF	29

Yukarıdaki kodlamaya göre, Ö1 birinci öğretmen, K kadın, 20 yıllık kıdeme sahip, A ilkokulunda, eğitim fakültesi mezunu, 29 kişilik sınav mevcuduna sahiptir; Ö8 ise sekizinci öğretmen, K kadın, 21 yıllık kıdeme sahip, B ilkokulunda, iktisadi ve idari bilimler fakültesi mezunu, 29 kişilik sınıf mevcuduna sahip olarak görülmektedir.

3.2. Verilerin analizi ve yorumlanması

Araştırmada görüşme yapılarak elde edilen veriler için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde veriler; kodlama, temaları bulma, verileri temalara göre organize etme ve tanımlama, bulguları yorumlama olarak dört aşamada analiz edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 1999).

Elde edilen verilerin genel bir çerçeve içinde yapılan kodlamalardan yararlanarak oluşturulmuştur. Bazı görüşmelerden direkt alıntılar yapılarak yorumlar desteklenmiştir. Burada önce kod verilmiş daha sonra ilgili görüş italik hale getirilmiştir.

4. BULGU VE YORUMLAR

İlköğretim sınıf öğretmenleriyle yapılan görüşmelerde elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucundaki bulgular; karşılaştırma, temel dayanak, kazanımlar, içerik, öğrenme öğretme süreci, değerlendirme ve sonuç ana kategorilerine göre sunulmuş ve yorumlanmıştır.

1. Yeni hayat bilgisi 1. Sınıf öğretim programının önceki öğretim programıyla karşılaştırdığınızda nasıl değerlendirebilirsiniz? sorusuna ait bulgular aşağıda verilmiştir.

4.1. Karşılaştırma ana kategorisine ilişkin bulgular

Sınıf öğretmenlerin büyük çoğunluğu 1. Sınıf hayat bilgisi öğretim programını, önceki öğretim programıyla karşılaştırdığında, günlük hayatla ilişkilendirildiğini ve konuların öğrenilme sırasının çocukların gereksinimlerine daha uygun olduğu görüşündedirler. Özellikle sınıf öğretmenleri, yeni hayat bilgisi 1. Sınıf öğretim programının uygulanmasında günlük yaşantılarla konuların ve kazanımların ilişkilendirilerek verildiği vurgusunu yapmaktadırlar. Bu konuda bir sınıf öğretmenin görüşü ilginçtir: *“Kapsamının daraltıldığı (Atatürkçülük konusunda) söylenmesine rağmen 1. Sınıf çocukları için uygun bir program olduğunu düşünüyorum. Önceki programla kıyaslandığında farkettiğim belirgin ve hayati bir değişiklik yok”* (Ö7). görüşündedir. Hayat bilgisi öğretim programlarından özellikle basın yayında Atatürkçülük konularının azaltıldığı veya çıkarıldığı yönündeki eleştirilere cevap vermesi noktasında önemlidir.

Sınıf öğretmenlerin çoğu yeni hayat bilgisi 1. Sınıf öğretim programlarının öncekinden belirgin bir farkının olmadığı, konuların günlük yaşamla ilişkilendirildiği, konu sıralamasının öğrenci özelliklerine uygun olduğu, Atatürkçülük konularında da bir değişme olmadığını ifade etmişlerdir. Burada önceki ve yeni hayat bilgisi öğretim programları karşılaştırıldığında dikkat çeken ve önemli bir değişikliğin olmadığı ve temelde benzer öğretim programları olduğu söylenebilir.

2. Yeni hayat bilgisi 1. Sınıf öğretim programının dayandığı temel felsefe hakkında neler söyleyebilirsiniz? sorusuna ait bulgular aşağıda sunulmuştur.

4.2. Temel dayanak ana kategorisine ilişkin bulgular

Birinci sınıf hayat bilgisi öğretim programının dayandığı temel felsefe, anlayış veya yaklaşıma ilişkin olarak sınıf öğretmenlerin büyük çoğunluğu, çocuğun hayatı için, yaparak yaşayarak öğrenme, yaparak yaşayarak doğada uygulama yaparak öğrenme felsefesine, öğrencinin sosyal gelişiminin ön plana alınması ve günlük yaşamın içinden seçilmiş bir konu bütünlüğü gibi açıklamalarda bulunmuşlardır. Burada vurgulanan öğretim programının amacının öğrenciyi yaşama hazırlamak ve öğrencinin sosyal ve günlük gelişimini sağlamak olduğu söylenebilir. Bunlardan farklı olarak “Program ve kazanımlar yapılandırmacı eğitim modeline göre hazırlanmış olsa da buluş yöntemi ile hazırlanan kitaplar nedeniyle genellikle bu şekilde ders işliyorum.” (Ö7) görüşü vardır. Burada vurgulanan yapılandırmacı yaklaşım veya felsefe 2005 yılından itibaren bütün eğitim sisteminin ve dolayısıyla da bütün öğretim programlarının temel felsefesini oluşturmaktaydı. Şimdiki öğretim programlarının uygulanmasında da bu anlayışın devam ettiği görülmektedir. Bir farklı görüş ise “Öğrencilerimizi toplumsal kuralları tanımayı ve uymayı hedeflemekte. Aynı zamanda dönemin iktidarına uygun toplumsal anlayışı yönünde yönlendirmeler vardı. Model yaşantı (okul-aile)ç hedefleri.” (Ö8) şeklindedir. Burada da öğretim programlarının uygulanmasında toplumsal ve siyasal konuların dayanak olarak temellendirildiği anlaşılmaktadır.

Yeni 1. Sınıf hayat bilgisi öğretim programının dayandırıldığı felsefe, yaklaşım veya model dikkate alındığında sınıf öğretmenlerinin çoğunun bunun farkında olmadığı anlaşılmaktadır. Sadece bir sınıf öğretmenin bunun farkında olması ve sınıfta yansımaya karşı eleştirisi de ilginçtir. Bu felsefe veya yaklaşımın bilinmemesi veya fark edilememesi kazanımları, içeriği, öğrenme öğretme sürecini ve değerlendirme sürecini etkileyebilecektir. Sınıf öğretmenleri genel olarak öğrencileri hayata hazırlamanın ve yaparak yaşayarak öğrenme gerçekleştirme uğraşı içinde olduğu görülmektedir.

3. Yeni hayat bilgisi 1. Sınıf öğretim programının kazanımları hakkında neler düşünüyorsunuz? sorusuna ait bulgular aşağıda verilmiştir.

4.3. Kazanımlar ana kategorisine ilişkin bulgular

Sınıf öğretmenlerin hemen hemen hepsi (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7), 1. Sınıf hayat bilgisi öğretim programındaki kazanımları olumlu ve öğrenci seviyesine uygun bulmaktadır. Sadece bir sınıf öğretmeni Ö8 “*kazanımlarda sınıf düzeyine göre daha az kazanım verilmelidir.*” görüşündedir.

Genel olarak yeni 1. Sınıf hayat bilgisi öğretim programındaki kazanımların uygun ve yeterli olduğu söylenebilir. Sadece bir sınıf öğretmeni kazanımların sınıf düzeyine göre düzenlenmesi gerektiğini belirtmektedir. Öğretim programının en önemli aşaması olan amaç ve kazanımların ifadesi, alanları, sayısı, aşamalı sınıflaması gibi farklı yönlerden de değerlendirilebilir ve bu açılardan analiz edilebilir. Ancak araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri kazanımları sade ve öğrenci seviyesine uygun olarak değerlendirmektedir.

4. Yeni hayat bilgisi 1. Sınıf öğretim programının içeriğini (ders kitaplarını) nasıl değerlendiriyorsunuz? Sorusuna ait bulgular aşağıda sunulmuştur.

4.4. İçerik ana kategorisine ilişkin bulgular

Birinci sınıf hayat bilgisi öğretim programı içerik/ders kitaplarına yönelik olarak sınıf öğretmenlerin büyük çoğunluğu (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8), öğretim programlarıyla örtüştüğü görüşündedir. Bunlara ilaveten sınıf öğretmenleri konuların yeterli ve güncel olduğunu, görsellerin ve resimlerin iyi, güzel ve kullanışlı olduğunu belirtmişlerdir. Bunlara karşın sınıf öğretmeni Ö7 ise “*Ders kitaplarının kazanımları karşılamadığını düşünüyorum. Ders kitaplarında konu anlatımı çok az kaynak kitap ihtiyacı doğuyor.*” görüşündedir. Başka bir görüş ise “*Görsel tasarım iyi fakat öğrencinin etkinliği azaltılmış, daha çok hazır görseller var.*” (Ö8) şeklindedir.

Yeni 1. Sınıf hayat bilgisi öğretim programı, içerik/ders kitapları açısından sınıf öğretmenlerince yeterli, kazanım-konu ilişkisi sağlanmış, güncel konularla desteklenmiş ve görsel tasarım yönünde de güzel bulunmuştur. İlginç olarak sadece bir sınıf öğretmeni tarafından konu-kazanım yönünden örtüşmediği belirtilirken, ders kitaplarında konu anlatımlarının az olduğu bundan dolayı da kaynak kitaplara ihtiyaç duyulduğunu vurgulamaktadır. Ders kitapları öğretim programının, öğrenme ve öğretme sürecinin ve öğrencinin en temel kaynağını oluşturmaktadır. Genel olarak ders kitapları iyi bulunurken, konu anlatımı ve kazanım-konu ilişkisi ve öğrenci etkinlik alıştırmaları yönlerinden geliştirilmesi gerektiği de anlaşılmaktadır.

5. Yeni hayat bilgisi 1. Sınıf öğretim programının öğretme-öğrenme sürecini nasıl gerçekleştirdiniz? sorusuna ait bulgular aşağıda verilmiştir.

4.5. Öğrenme öğretme süreci ana kategorisine ilişkin bulgular

Sınıf öğretmenlerinden Ö1, öğrenme öğretme sürecine ilişkin *“Uyun yöntemlerden yararlandım, öğretim materyallerini kullandım, öğrenme ortamını düzenledim. Derslerde öğrencileri örneklendirme, soru-cevap ve araştırma sonuçlarını değerlendirmeye yönelttim.”* görüşündedir. Buna ilaveten Ö2 ise bu sürece ilişkin *“Uygun yöntemlerden kısmen yararlandım. Öğretim materyallerinden akıllı, tahta, bilgisayar vb. kullandım. Öğrenme ortamını, bir gün öncesinden genellikle planlama yaparak düzenledim.”* şeklinde düşüncesini belirtmiştir. Diğer sınıf öğretmenleri de (Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7), benzer şekilde uygun yöntemlerinden yararlandığını, öğretim materyallerinin kullanıldığını, öğrencilerle iyi bir iletişim ve işbirliğinin kurulduğunu, öğrenme öğretme ortamının düzenlendiğini belirtmiştir. Bu konuda ilginç bir görüş şöyledir: *“Yöntemlerin çoğundan yararlandım, öğretim materyallerinin bir kısmını kullanabildim, öğrenme ortamını kısıtlı olarak düzenleyebildim özellikle trafik kuralları için sınıf ortamı için yeterli olmadı. Çoğu konularda iletişim öğrencilerimle iyi idi. Okul ortamına alışamayan öğrencilerle olumlu iletişim süreci uzun oldu.”* (Ö8). Bu sınıf öğretmeni öğrenme öğretme sürecine ilişkin yöntemlerden yararlandığını, öğretim materyallerinden kısmen yararlandığını, öğrenme ortamını ise sınırlı bir şekilde kullanabildiğini, sınıf içi iletişimin okula uyum sağlayamayanlar nedeniyle zor olduğunu ifade etmiştir.

6. Yeni hayat bilgisi 1. Sınıf öğretim programının değerlendirme süreci nasıldı? sorusuna ait bulgular aşağıda sunulmuştur.

4.6. Değerlendirme ana kategorisine ilişkin bulgular

Birinci sınıf hayat bilgisi öğretim programı değerlendirmeye yönelik olarak sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6), başarı değerlendirmesi açısından kazanım değerlendirme formlarını kullandığını, yeterli ölçme ve değerlendirme aracından yararlandığını ve öğretim programının etkili ve verimli olduğunu ifade etmişlerdir. Bu konuda Ö1 *“Ders içi performans, yazılı ve test usulü sorularla başarıyı değerlendirdim. Uygun ve yeterli ölçme aracı kullandım, öğretim programı etkiliydi.”* görüşündedir. Ayrıca Ö8 ise *“Genelde gözlemlerim. Öğrencilerin öğrendiklerini hayata geçirmeleri ve kendi yaşantılarında uygulamaları üzerinde durdum. Birinci sınıf için hayat bilgisinde ölçme aracı olarak test vs uyguladım. Ama birebir buradaki değerlendirmeyi kabul etmedim. Hayata geçirmeye birlikte değerlendirdim.”* şeklindeki görüşüyle ilginç ve açıklayıcı bir ifade bulunmuştur.

Yeni 1. Sınıf hayat bilgisi öğretim programı değerlendirme boyutu açısından sınıf öğretmenlerince başarı değerlendirmesi yapıldığı ve uygun ölçme araçları kullanıldığı belirtilmektedir. Genel olarak yeni öğretim programı da değerlendirildiğinde sınıf öğretmenleri bunun etkili ve verimli olduğu görüşünde birleşmişlerdir. İlkokul 1. Sınıf düzeyinde hayat bilgisi dersinin temelinde okuma-yazma, hayatı ve çevreyi tanıma ve bunları yaşamda uygulama olduğundan genel olarak bu ölçütlere göre bir başarı değerlendirme yapıldığı söylenebilir. Gözlemlerin, formların, bazı testlerin değerlendirmeyi olumlu yönden güçlendiren araçlar olduğu ileri sürülebilir.

7. Yeni hayat bilgisi 1. Sınıf öğretim programının genel olarak nasıl değerlendirilebilirsiniz? sorusuna ait bulgular aşağıda verilmiştir.

4.7. Sonuç ana kategorisine ilişkin bulgular

Sınıf öğretmenlerinin tamamına yakını (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7), yeni 1. Sınıf hayat bilgisi öğretim programının yaş ve sosyal gereksinimlere uygun, öğrenci günlük yaşantılarıyla ilişkilendirilmiş, günlük yaşam becerileriyle uygun olduğunu belirtmişlerdir ve dolayısıyla bu yönlerin programın olumlu yönünü oluşturduğu anlaşılmıştır. Açıklayıcı ve özetleyici olması noktasında Ö8 *“Kazanımların yeni girdiği ortam (okul hayatı) ile başlayıp aile-çevre-ülke-yeryüzünü tanıma ve anlamaya göre sıralanması, öğrenci gelişimini için olumluydu.”* görüşünü savunmuştur.

Bu yeni 1. Sınıf hayat bilgisi öğretim programının olumsuz yönleri olarak sınıf öğretmenlerinin çoğu (Ö2, Ö3, Ö4, Ö5) ders süresinin yetersiz olduğu, etkinlik için zamanın kalmadığı görüşünü belirtmişlerdir. İki farklı olumsuz yön bildirilmiştir. İlk olarak Ö1 *“Atatürkçülük konuları ilk üniteden itibaren serpiştirilmiş, 5. Üniteye kısa süreye yerleştirilmiş.”* görüşünde iken; ikinci olarak Ö8 *“Kazanımların çok genel olması, okul kitaplarında kişilere göre kişisel yönlendirmelerin yapılması.”* görüşündedir.

Yeni 1. sınıf hayat bilgisi öğretim programına ilişkin sınıf öğretmenleri (Ö3, Ö4, Ö5), konuların azaltılıp etkinlik sürelerinin uzatılmasını, sınıf öğretmeni Ö1 *“Atatürkçülük konularının her üniteye konularla bağdaşım kurularak serpiştirilmesi uygun olur diye düşünüyorum.”* görüşüyle Ö8 ise *“Özellikle kitaplarda kazanımların verilmesi, işlenmesinin öğrenciyi geliştirici, farklılıkları görebilmesi, gelişmeye açıklık verilmesi gereklidir.”* görüşüyle öneride bulunmuştur.

Yukarıdaki sonuç ana kategorisi genel olarak değerlendirildiğinde, yeni hayat bilgisi dersi 1. sınıf öğretim programının olumlu yönleri olarak; öğrenci günlük yaşantılarıyla ilişkili, günlük yaşam becerileriyle uygun ve öğrencilerin yaş ve sosyal ihtiyaçlarına uygun olduğu ortaya çıkmıştır. Bu öğretim programının olumsuz yönleri olarak; ders ve etkinlik için ders süresinin yetersizliği, Atatürkçülük konularının dağılım ve süre yönünden yetersizliği, ayrıca kazanımların genel olmasını ve kitaplarda kişisel yönlendirmelerin yapıldığı bulunmuştur. Sınıf öğretilerinin önerileri ise; konuların azaltılıp sürenin uzatılması, Atatürkçülük konularının her üniteye konularla bağdaştırılarak serpiştirilmesi ve kitaplarda kazanımların verilmesidir.

5. TARTIŞMA

Bu bölümde yeni hayat bilgisi dersi 1. Sınıf öğretim programına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri kategorik sıraya göre aşağıda tartışılmaya çalışılmıştır.

Karşılaştırma ana kategorisi kapsamında sınıf öğretmenleri, yeni hayat bilgisi dersi 1. Sınıf öğretim programında önceki öğretim programıyla karşılaştırıldığında önemli bir farklılığın olmadığı, konuların günlük yaşamla bağlantılı olduğu ve konuların da öğrenci özelliklerine uygunluk gösterdiği görüşündedirler. Buradaki benzerlik ve önceki öğretim programıyla farklılık göstermemesinin nedeni önceki öğretim programının çok kısa bir süre önce (2015 yılında) geliştirilmiş olması olabilir. Bu sürede değişen unsurların az ve önemsiz olması veya uygulamadaki sorunların belirlenmesi için çalışmaların yetersiz olması da öğretim programlarının benzerlik göstermesinin nedeni olduğu ileri sürülebilir. Bunun yanında yeni hayat bilgisi dersi 1. Sınıf öğretim programı, 2005/2009 yılındaki öğretim programıyla karşılaştırıldığında tematik yaklaşımdan ünite yaklaşımına geçildiği anlaşılmaktadır. Tema ve ünite sayılarında da farklılıklar görülmektedir. Öncekinde üç tema varken, yenisinde altı ünite yer almıştır. Bu bulguları Mızıkacı ve Gözütok (2014)'un 2005/2009 ilköğretim programları analizi çalışması desteklemektedir. 2015 yılındaki hayat bilgisi dersi 1. Sınıf öğretim programıyla karşılaştırıldığında ise ünite yaklaşımı ve sayısı, değerler ve beceriler boyutunda benzer yapıda olduğu sadece ünite adlarının değiştiği anlaşılmaktadır. Güven ve Kaymakçı (2016)'nın çalışması da bu bulgulara benzer sonuçlara ulaşmıştır.

Yeni hayat bilgisi dersi 1. Sınıf öğretim programının temel dayanak ana kategorisine göre sınıf öğretmenlerinin çoğu öğretim programının dayandığı felsefeyi veya yaklaşımın farkında değildir. Bu ilginç bir bulgudur. Çünkü yaşantıda veya öğretim faaliyetlerinde bir felsefenin anlayışına uygun uygulamalar yapılır veya roller üstlenilir. Bunun farkında olunmaması gerçek ve doğru bir öğretim hizmetinin gerçekleşmesini engelleyebilir. Burada öğretim programının dayandığı temel felsefe, anlayış, yaklaşım ve uygulama örneklerinin verilmesi yararlı olabilir. Yani yeni öğretim programıyla ilgili öğretmenlere bir hizmet içi kapsamında tanıtım, bilgilendirme vs. yapılabilir. Adıgüzel (2009) de yeni öğretim programlarıyla ilgili bilgilendirmenin yetersiz olduğunu bulmuştur. Sonuçta araştırma bulguları örtüşmektedir.

Sınıf öğretmenleri, kazanımlar ana kategorisine ilişkin olarak yeni hayat bilgisi dersi 1. Sınıf öğretim programında kazanımların uygun ve yeterli olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Ancak kazanımlara ilişkin detaylı bir yoruma ulaşamamıştır. Kazanımlar ana kategorisine göre incelendiğinde yeni hayat bilgisi dersi 1. Sınıf öğretim programında kazanım sayılarının toplamda 53 olduğu bulunmuştur. Bu kazanım sayıları 2015 yılındaki öğretim programındaki sayıyla (54) benzerlik göstermiştir (Güven ve Kaynakçı, 2016). Buna karşın 2005/2009 yılındaki öğretim programındaki kazanım sayısına (86) göre azaltılmış olduğu anlaşılmaktadır (Mızıkacı ve Gözütok, 2013). Bu sonuçlara göre son öğretim programlarındaki kazanım sayılarının azaltılmış olduğu sonucuna varılabilir. Burada kazanımlar noktasında incelenmesi ve tartışılması gereken asıl durumun, bu kazanımların alanlara göre dağılımı, aşamalı sınıflaması ve detaylı analizi olmalıdır.

Yeni hayat bilgisi dersi 1. Sınıf öğretim programının içerik ana kategorisine göre incelendiğinde, sınıf öğretmenleri ders kitaplarını genel olarak konu-kazanım ilişkisi yönünden yeterli ve tasarım açısından da güzel bulmuşlardır. Bu bulguların yanında ders kitaplarının daha detaylı analizi ve yorumunun yapılması gerektiği tartışılabilir. Örneğin etkinlik sayısı, ses/harf/kelime tekrar sayısı, görsel tasarım gibi farklı ölçütlerle incelenebilir.

Öğrenme öğretme süreci ana kategorisi kapsamında sınıf öğretmenleri, uygun öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlandığını, öğretim materyallerinin kullanıldığını, öğrencilerle sınıf içi iletişimin olumlu olduğunu ifade etmiştir. Bu bulgu sınıf öğretmenlerinin öğretim hizmetinin ve öğrenme etkinliklerinin sıcak bir sınıf ortamında gerçekleştiği şeklinde yorumlanabilir. Ancak sınıf öğretmenlerinin, yeni öğretim teknik ve yaklaşımlarını kavradığı ve uygulamalar yapabildiğini, uygun öğretim materyalleri tasarlayıp geliştirebildiğini ve bilişsel ve insancıl bir yaklaşım sergileyebildiği tartışılabilir.

Sınıf öğretmenleri, değerlendirme ana kategorisiyle ilgili olarak yeni hayat bilgisi dersi 1. Sınıf öğretim programında uygun ölçme değerlendirme araçları kullanarak başarı değerlendirmesi yapabilmişlerdir. İlkokul düzeyinde ilk üç sınıfta ciddi bir başarı değerlendirmesinin yapılmayacağı yönetmeliklerle belirlenmiş durumdadır. Yani sınıfta geçme ve kalma durumu bu sınıflar için yoktur. Burada öğrencinin bir bütün olarak çok yönlü gelişiminin iyi, etkili ve doğru ölçme araçlarıyla yapılabilmesi ve çok iyi bir değerlendirmenin ortaya çıkarılması önemlidir. Bu bulgular bunları gösterecek nitelikte değildir ancak sadece değerlendirme boyutuna ilişkin detaylı inceleme ve araştırmalar yapılarak tartışma gerçekleştirilebilir.

Yeni hayat bilgisi dersi 1. Sınıf öğretim programının sonuç ana kategorisine göre incelendiğinde, sınıf öğretmenleri, öğretim programını günlük yaşam becerilerine uygun olması yönünden olumlu/güçlü bulurken, ders süresi, Atatürkçülük konusu ve kazanımlar yönünden olumsuz/zayıf bulmuşlardır. Sonuçta ders süresinin artırılmasını, Atatürkçülük konularının uygun şekilde bağdaştırılmasını önermişlerdir. Bu bulgular ders sürelerini, Atatürkçülük konusunu ve kazanımların tekrar tartışılması gereken ana sorunlar olarak ortaya çıktığı söylenebilir. Uygulamada ders süreleri ve derslerin blok şeklinde yapılması gibi farklı uygulamalar olmasına rağmen öğretmenlerin etkinlikleri ve işbirliği uygulamalarını daha esnek ve rahat bir zaman diliminde yapmak isteği makul görülebilir. Ayrıca Atatürkçülük konusu ciddi bir şekilde ele alınarak yaşamın içerisinde hissettirilmeye çalışılmalıdır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sınıf öğretmenlerinin çoğu yeni hayat bilgisi 1. Sınıf öğretim programlarının önceki (2015) öğretim programından belirgin bir farkının olmadığını belirtmişlerdir. Burada hayat bilgisi öğretim programında önemli bir değişikliğin olmadığını sonucuna varılmıştır.

Yeni 1. Sınıf hayat bilgisi öğretim programının temel felsefe veya yaklaşımı göz önüne alındığında sınıf öğretmenlerinin çoğunun temel felsefe veya yaklaşımın farkında olmadığı anlaşılmıştır. Sadece bir sınıf öğretmenin farkında olması dikkat çekicidir. Sonuçta eğitim felsefesi veya yaklaşımı sınıf öğretmenleri tarafından bilinmemektedir. Bu durumun öğretim amaçlarını ve bütün süreci doğrudan etkileyebilecek bir nitelikte olduğu dikkate alınmalıdır. Bununla ilgili olarak bazı çalışmaların tasarlanması ve uygulanması yararlı olacaktır.

Sonuç olarak yeni hayat bilgisi dersi 1. sınıf öğretim programındaki kazanımlar uygun ve yeterli düzeydedir. Sadece bir sınıf öğretmeni kazanımların sınıf düzeyine göre tekrar düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Burada öğretim programındaki kazanımların doğru ve ulaşılabilir olduğu sonucuna varılabilir.

Yeni hayat bilgisi dersi 1. Sınıf öğretim programı içerik/ders kitapları yönünden sınıf öğretmenlerin, içeriği yeterli, kazanım-konu ilişkisi sağlanmış, güncel konularla desteklenmiş ve görsel tasarım yönünde de olumlu bulunduğu sonucuna ulaşılabilir. Farklı olarak sadece bir sınıf öğretmeni içeriğin konu-kazanım yönünden örtüşmediği belirtmiş, bazen kaynak kitaplara gereksinim duyulduğunu vurgulamıştır.

Sınıf öğretmenlerinin çoğu, yeni hayat bilgisi dersi 1. Sınıf öğretim programında öğrenme öğretme sürecine ilişkin uygun yöntemlerinden yararlandığını, öğretim materyallerinin kullanıldığını, sınıf içi iletişim ve işbirliğinin kurulduğunu, öğrenme öğretme ortamının düzenlendiğini belirtmiştir. Sonuçta öğrenme öğretme sürecinin etkili gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

Yeni hayat bilgisi dersi 1. Sınıf öğretim programında sınıf öğretmenlerince başarı değerlendirmesi yapıldığı ve uygun ölçme araçları kullanıldığı sonucuna varılabilir. Genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin yaşama hazırlanması ve yaşam becerilerinin uygulanması öğretim programının başarısını göstermektedir. Gözlemler, formlar ve bazı testlerle değerlendirme yapıldığı sonucuna ulaşılabilir.

Yeni hayat bilgisi dersi 1. Sınıf öğretim programı bütün olarak değerlendirildiğinde sınıf öğretmenlerince olumlu yönleri olarak; öğrenci günlük yaşantılarıyla bağlantılı, günlük yaşam becerileriyle uygun ve öğrencilerin seviyesine uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Bu öğretim programının olumsuz yönleri olarak; ders sürenin yetersizliği, Atatürkçülük ve kazanımlar konusu olduğu bulunmuştur. Sınıf öğretmenlerince öneriler ise; ders sürenin uzatılması, Atatürkçülük konularının her ünitadaki konularla bağdaştırılarak serpiştirilmesi ve kitaplarda kazanımların verilmesi olarak ortaya çıkmıştır.

Bu araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda yeni hayat bilgisi dersi 1. Sınıf öğretim programının sınıf öğretmenlerince daha etkili ve verimli olarak uygulanabilmesi amacıyla yapılacak çeşitli çalışmalara ilişkin öneriler aşağıda kısaca açıklanmıştır:

Sınıf öğretmenlerine hem hizmet öncesinde hem de hizmet içinde yeni hayat bilgisi öğretim programlarının daha etkili ve verimli uygulanabilmesi için öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimi kapsamında bazı çalışmalara yer verilebilir.

Yeni hayat bilgisi öğretim programlarının tam olarak uygulanabilmesi için hem öğrenme sürecinde gerekli öğretim materyalleri geliştirilmeli, öğrenme ve öğretme ortamlarındaki fiziki ve materyal yetersizlikleri karşılanmalıdır. Bunun için seminer dönemlerinden yararlanılabilir.

Hayat bilgisi dersinin haftalık ders süresinin arttırılması yetkili makamlarca mümkün olabileceği gibi sınıf öğretmenlerine zaman yönetimi becerisi kazandıracak seminerlerin verilmesi veya öğrenme öğretme sürecinde zaman alan unsurların giderilmesine çalışan stratejilerin verilmesi önerilebilir.

Özellikle ilköğretim düzeyinde hayat bilgisi dersinin merkez ders olması nedeniyle Atatürkçülük konusunun öğretim programındaki konu, etkinlik ve duyuşsal boyutta değer kazandıracak bir örüntünün oluşturulmaya çalışılması önerilebilir.

Hayat bilgisi dersi kapsamında 1. Sınıf öğretim programının kazanımları ciddi bir biçimde çeşitli boyuttan analizlerinin yapılarak değerlendirilmesi gereklidir. Bunun için çeşitli çalışmaların tasarlanması ve yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, A. (2009). Yenilenen ilköğretim programlarının uygulanması sürecinde karşılaşılan sorunlar. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(17), 77- 94.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K. E., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2011). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Pegem Akademi.
- Erden, M. (1995). Eğitimde Program Değerlendirme. (2. Baskı), Ankara: Pegem Personel Eğitim Merkezi.
- Gözütok, D. ve Bıkmaz, F. (2014). (Editörler) Öğretim Programlarının Analizi, Hayat Bilgisi Örneği. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Güven, S. ve Kaymakçı, S. (2016). 2015 Hayat bilgisi dersi (1, 2 ve 3. Sınıflar) öğretim programlarının tanıtımı. (Editörler Semra Güven ve Selahattin Kaymakçı), Hayat Bilgisi Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Güven, S. (2010). İlköğretim hayat bilgisi dersi ders ve öğrenci çalışma kitaplarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. Eğitim ve Bilim. 35(156), 84-95.
- Güven, S. (2010). Sınıf öğretmenlerinin yeni ilköğretim ders programlarının uygulanmasına ilişkin görüşleri. Milli Eğitim. 177, 224-236.
- Kazu, H. ve Aslan, S. (2012). Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi dersi öğretim programına yönelik görüşlerinin incelenmesi. Turkish Studies. 7/2, 693-706.
- MEB, (2018). <https://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlarinda-yapilan-guncellemeler-yayinlandi/icerik/308> adresinden 1.8.2018 tarihinde elde edilmiştir.
- Mızıkacı, F. ve Gözütok, D. (2014). 2005/2009 İlköğretim programı (Editörler Dilek Gözütok ve Fatma Bıkmaz), Öğretim Programlarının Analizi, Hayat Bilgisi Örneği. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Ocak, G. ve Gündüz, M. (2006). 1998-2005 Hayat bilgisi ders programlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (Afyonkarahisar ili örneği). Milli Eğitim. 172, 40-54.
- Özden, Y. (1999). Eğitimde Dönüşüm, Yeni Değerler. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Posner, J. G. (1995). Analyzing the Curriculum. NY: McGraw-Hill, Inc.
- Sıcak, A. ve Eker, C. (2016). Hayat bilgisi öğretim programı kazanımlarının öz düzenleme becerileri açısından incelenmesi. Mersin Üniversite Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(1), 129-144.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). İçerik analizi ve uygulama örnekleri. İstanbul: Epsilon Yayıncılık
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (1999). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yüksel, İ. ve Sağlam, M. (2012). Eğitimde Program Değerlendirme. Ankara: Pegem Akademi.